

מזה שבת שבת

מענה לבני הישיבות בנתיבי העליה

גליון 19

הכנה לסוכות

רואים מעצם העובדה שגם פסח וגם סוכות נתקנו כדי לחזק את האמונה ביציאת מצרים.

דבר נוסף ששייך לחג הסוכות יותר משאר המועדים זה ענין השמחה, ויש הרבה מה ללמוד על משמעות השמחה בעבודת השם, שיש לזה משמעות גדולה האם עושים את המצוות בשמחה או רק מתוך הרגל או הכרח, ועיין בזה הרמב"ם הלכות לולב פרק ח' הלכה ט"ו ובמגיד משנה שם. וימי הסוכות הכוללים שמחת בית השואבה וגם אח"כ שמחת תורה יש בהם הזדמנות מיוחדת לחזק בעצמינו את השמחה בעבודת ד' ובלמוד התורה.

יש גם שמבארים שיש ביציאה מהבית לסוכה משמעות של חיזוק ההכרה שהעולם הזה הוא דירת עראי, והוא פרוזדור לטרקלין של העולם הבא, כדברי הגמרא (סוכה ב) אמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי. ויש בזה כר נרחב לחיזוק בעבודת השם, במיוחד כאשר לא כ"כ נח לאכול או לישון בסוכה, ועיין בזה במסילת ישרים פרק א' שמאריך בענין זה ובחשיבותו לעבודת השם.

אין צורך לקרוא הרבה חומר, עדיף לתפוס איזה נקודה חשובה ולהעמיק ולהתבונן בה ועי"ז להתחבר לנקודה פנימית חשובה, אם קוראים הרבה חומר עלולים להשאר בסוף בלי כלום, ובעזרת ד' עוד חזון למועד אם תקנה קנין אמיתי בדבר מסוים תוכל בהמשך השנים לשמר את מה שלמדת וקניית השנה, וללמוד ולקנות קניינים נוספים ביסודות נוספים השייכים לחג הסוכות.

עוד יש הזדמנות מיוחדת בימים שלפני סוכות ובימי החג עצמם לקבל שייכות לדקדוק הלכה, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. אתה יכול לקחת איזה נושא בגמרא סוכה וללמוד אותו בצורה רצינית, זה יכול להיות נושא בד' מינים או במחיצות הסוכה או הסכך, ללמוד את הדברים מתוך הגמרא והראשונים והפוסקים עד ההלכה למעשה, ואח"כ לראות כיצד ההלכה מיושמת במציאות בבחירת הד' מינים או בבניית הסוכה, אין ספק שהתחושה של מי שנוטל ד' מינים כאשר הוא יודע את פרטי ההלכה ודקדוקיה, שונה לגמרי ממי שנוטל ד' מינים שהוא סומך בהם על הרב או על נותן ההכשר וכדומה, זו גם הזדמנות עבורך לקבל שייכות ללימוד הלכה למעשה, שזה פחות שייך בסוגיות הנלמדות בישיבה, שאף שגם הם שייכים הרבה פעמים למעשה כשלומדים חושן משפט ואבן העזר, אבל הלימוד בישיבה נגמר בדרך כלל בהבנת הדברים בצורה ישרה ועמוקה, ולא איך הדברים יוצאים לפועל הלכה למעשה. וא"כ כעת יש לך הזדמנות לקבל שייכות לעוד סוג חשוב מאד של לימוד, דבר שיש לו משמעות ותועלת גדולה מאד שיהיה חיבור בין ההלכה למעשה לבין מה שאתה לומד.

שאלה: אני משתדל לפני המועדים להכין את עצמי קצת להבין את משמעות אותו מועד, כדי לעבור את ימי המועד מתוך חיבור ורוממות. בכל המועדים יש לנו בישיבה ועדים ושיחות על ענייני המועד, ואפילו בפסח שיוצא בבין הזמנים מדברים על זה קצת אחרי פורים, וגם המשמעות של פסח ידועה פחות או יותר, וגם יש את ליל הסדר ששומעים בו הרבה על משמעות החג. לעומת זה חג הסוכות מלבד שהוא יוצא בבין הזמנים, הוא מגיע אחרי ראש השנה ויום הכיפורים, מה שגורם שלא מספיקים לדבר על משמעותו בישיבה, ואני מרגיש שסוכות קצת מתפספס לי. אשמח לשמוע מה ניתן לעשות כדי להבין את משמעות החג, ולהתחבר ולהתרומם גם בסוכות כמו בשאר המועדים.

תשובה:

אשריך שזכית להיות מאלו הלומדים ומעמיקים ומתבוננים במה שהם עושים, ולא הולכים אחרי ההרגל והשטחיות ומקיימים את המצוות כמצות אנשים מלומדה, ואכן בישיבה משתדלים לתת לכל אחד כלים להעמיק גם בענייני עבודת השם, כמו שמלמדים איך להעמיק בסוגיות נשים נזיקין. וכפי שאינו דומה מי שלומד את הסוגיה בשטחיות למי שלומד ומעמיק ומתבונן ומשומע שיעורים ומתפלפל ומברר את הדברים לאשורם, כך אינו דומה מי שלומד ומברר ומלבן את ענייני כל חג, למי שנכנס לחג בלא הכנה ועובר את החג בלא התבוננות מעמיקה.

כפי שציננת, בישיבה לא מספיקים לעסוק בענייני סוכות, ולכן מוטל עליך ללמוד את הדברים שלא במסגרת הישיבה, וזה בהחלט דבר מאתגר ללמוד סוגיה זו בלא קבלה מרב ודיבוק חברים. מצד שני אולי יש לך כאן הזדמנות מיוחדת ללמוד את הדברים בעצמך וליצור חיבור אישי לדברים. כמו שבישיבה בועדים הנמוכים יותר קשורים לשיעורים, ותוך כדי שמיעת השיעורים מתרגלים לדעת ללמוד סוגיה לבד, כך זה גם בעבודת השם, שאף שכדאי להיות מחובר למהלך מסוים של איזה רב, בכל זאת עיקר העבודה והחיבור זה ע"י הליבון העצמי של הדברים.

יש הרבה נושאים בחג הסוכות ששייך ללומדם ולהעמיק בהם, ונביא כמה דוגמאות:

ראשית יש לזכור שאע"פ שסוכות לא חל בתאריך שקשור ליציאת מצרים, בשונה מפסח, מ"מ עיקר מצות סוכה היא זכר ליציאת מצרים ולזכר ענני הכבוד, וצריך לכון בישיבת הסוכה שזה לזכר דברים אלו, ועיין בטור סימן תרכ"ה שמאריך בזה. יציאת מצרים זה יסוד האמונה, ויש בחיזוק ענין זכירת יציאת מצרים משמעות גדולה לכל עבודת השם, וכפי שאנו